

Тема 2: СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ

**Розробник : ст. викладач кафедри
менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського,
Новак О.В.**

План лекції

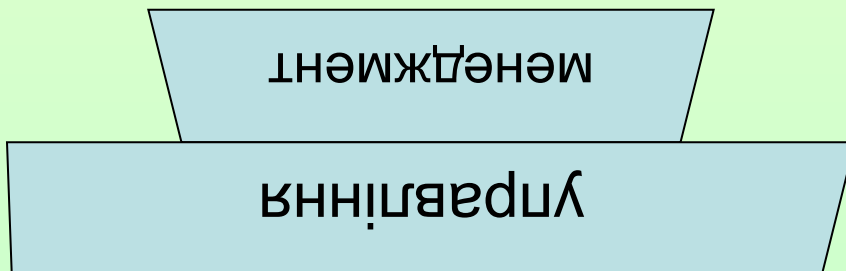
- 1. Суть понять "управління" та "менеджмент".**
- 2. Значення та завдання менеджменту.**
- 3. Історичні етапи розвитку менеджменту в світі.**

Тлумачення менеджменту згідно Оксфордського словника англійської мови :

- *менеджмент* - це спосіб та манера спілкування з людьми (працівниками);
- *менеджмент* - це влада та мистецтво керівництва;
- *менеджмент* - це вміння організовувати ефективну роботу апарату управління (служб працівників);
- *менеджмент* - це органи управління, адміністративні одиниці, служби й підрозділи.

Взаємоузгодженість понять “менеджмент” та “управління”

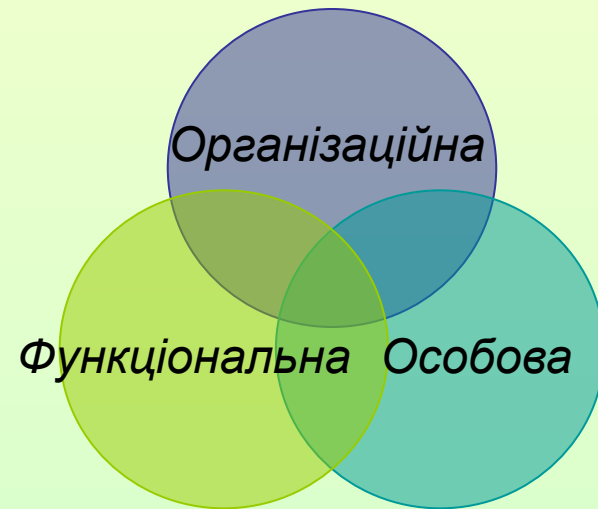
- **Управління** - це цілеспрямована дія на об'єкт із метою зміни його стану або поведінки у зв'язку зі зміною певних обставин.
- **Менеджмент** - це складова процесу управління, яка забезпечує координацію дій персоналу підприємства (організації) на всіх його рівнях з раціонального використання ним наявних ресурсів із застосуванням наукового підходу, психологічних та етичних норм керівництва.

**менеджмент – це
складова
процесу
управління**

Складові менеджменту:

- *Організаційна складова менеджменту* - це ієрархія управління підприємством, в якій виділяються вища, середня та низова ланки.
- *Функціональна складова* - це поточний процес виконання функцій менеджменту: планування, організації, мотивації та контролю за реалізацією цих функцій.
- *Особова складова* - це мистецтво керівника управляти виробничими процесами через конкретних людей, його власні морально-психологічні якості та рівень знань.

- **Об'єктом менеджменту** є процеси, які відбуваються в організаціях, окремі працівники, трудові колективи, які забезпечують їх здійснення.
- **Предмет менеджменту** — система організаційних, управлінських та міжособових (міжсистемних) відносин в процесі функціонування організації.

Завдання менеджменту:

- 1. забезпечення існування підприємства (фірми) на ринку;**
2. вирішення проблем своїх співробітників;
3. створенні нових ринків для фірми та забезпеченні швидкого реагування на всі зміни ринку;
4. глибокий аналіз діяльності фірми;
5. доведення до співробітників фірми конкретних завдань, надання їм можливості контролювати власну роботу, а також бачити, який внесок у загальні результати діяльності зробила їхня праця.

Розвиток наукової думки про менеджмент

1. *домонополістичний етап (до 1900р.)*
2. *етап "наукове управління підприємством " (з 1900р. до 1930 р. в США);*
3. *етап "адміністративно-бюрократичний підхід" (з 1900р. до 1930р. в Англії, Франції, Німеччині);*
4. *етап "рух за гуманні стосунки" (1930-1950рр. в США);*
5. *сучасний етап.*

Характеристика домонополістичного етапу:

- невелика чисельність керівників середньої ланки;*
- малочисельність керівників вищої ланки;*
- підвищена роль лідера;*
- використання адміністративно-командних важелів.*

Етап "наукове управління підприємством".

Фредерік Тейлор, Френк Гілбрейт , Лілія Гілбрейт , ГенріГант.

4 основних принципи наукового управління працею за Тейлором:

- заміна грубопрактичних методів праці глибоконауковими (вивчення траєкторії рухів, організація робочих місць та інше);*
- відбір і навчання робітників (інструктажі, напрацювання навиків і їх закріплення);*
- налагодження співробітництва;*
- чітке розмежування функцій між адміністрацією і робітниками.*

Етап "адміністративно-бюрократичний підхід".

14 принципів за Файолем:

- *поділ праці;*
- *єдиновладдя;*
- *дисципліна;*
- *повноваження та відповідальність;*
- *єдність напрямів діяльності;*
- *підпорядкування особистих інтересів загальним;*
- *винагорода персоналу;*
- *централізація;*
- *ієрархія, підпорядкування;*
- *порядок;*
- *справедливість;*
- *стабільність робочого місця персоналу;*
- *ініціатива;*
- *корпоративний дух підприємства.*

Етап "рух за гуманні стосунки"

- Застосування прийомів управління міжособистісними відносинами з метою підвищення ступеня задоволеності, а отже і продуктивності праці.
- Застосування науки про людську поведінку для формування організації та управління нею таким чином, щоб потенціал кожного працівника міг бути повністю використаний.

Сучасний етап

Принципові положення сучасної системи поглядів на менеджмент:

1. *Застосування системного підходу в управлінні (теорія систем).*
2. *Застосування ситуаційного підходу в управлінні.*
3. *Застосування процесного підходу в управлінні.*
4. *Орієнтація менеджменту на інновації, інтеграцію, інтернаціоналізацію.*
5. *Визнання соціальної відповідальності менеджменту перед людиною і суспільством в цілому.*